

Халқ сўзи

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
давлат

2024 йил — Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2024 йил 29 октябрь, № 221 (8844)

Сешанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ

Қозоғистон Республикаси,
Қирғиз Республикаси,
Тожикистон Республикаси,
Туркменистон ва Ўзбекистон
Республикаси ўртасида
ёшларга оид сиёсатнинг
умумий йўналишлари
тўғрисидаги Битимни
(Душанбе, 2023 йил
14 сентябрь) ратификация
қилиш ҳақида

Қонунчилик палатаси томонидан 2024 йил 30 июлда
қабул қилинган
Сенат томонидан 2024 йил 30 сентябрда
маъқулланган

Қозоғистон Республикаси, Қирғиз Республикаси,
Тожикистон Республикаси, Туркменистон ва Ўзбекистон
Республикаси ўртасида ёшларга оид сиёсатнинг умумий
йўналишлари тўғрисидаги Битим (Душанбе, 2023 йил
14 сентябрь) ратификация қилинсин.

Ўзбекистон Республикасининг
Президенти Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2024 йил 25 октябрь
№ ЎРҚ—983

Мулоқот

ДЕМОКРАТИК ПРИНЦИПЛАРГА ҲАМОҲАНГ

Жорий йил 27 октябрь куни мамлакатимизда йирик
сиёсий тадбир — Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
ва маҳаллий Кенгашлар депутатлигига сайловлар
бўлиб ўтди. Янгиланган сайлов қонунчилиги бўйича
ўтказилган бу галги давлат вакиллик органлари
сайловлари хорижий давлатлар ва халқаро
ташкilotлар, сайлов органлари томонидан катта
қизиқиш билан кузатиб борилди. Сайловларни
кузатишда жами 851 нафар халқаро ва хорижий
кузатувчи қатнашди.

Кеча сайловларни куза-
тишда иштирок этган қатор
сайлов органларининг
вакиллари Марказий
сайлов комиссияси Раиси
З. Низомхўжаев билан
учрашди.

Қизгин ва таассуротлар-
га бой тарзда ўтган ушбу
учрашувлар АҚШнинг Сай-
ловга кўмаклашиш комис-
сияси аъзоси Кристи Мак-
корник, Малайзия парла-
менти Сенати Раиси
Ўринбосари Нур Жазлан
Моҳаммад, Мўғулистон
Умумий сайлов комиссияси
Раиси Пурвейе Делгернарн
бошчилигидаги делегация
вакиллари иштирокида
бўлди.

Таъкидланганидек, Ўзе-
кистонда илк бор Олий
Мажлис Қонунчилик палата-
сига сайлов аралаш сайлов
тизими, яъни мажоритар-
пропорционал тизим асоси-

да ўтказилди, сайловлар
жараёнига замонавий ах-
борот-коммуникация тех-
нологиялари жорий қилин-
ди. Хусусан, “E-saylov” ах-
борот тизими, унинг аф-
залликлари ва имкониятла-
ри, шунингдек, биринчи
маротаба сайловларда
электрон овоз бериш
қурилмаси синовдан ўтқа-
зилгани қайд этиб ўтилди.

Айни чоғда сайлов кам-
панияси тадбирлари Сай-
лов кодекси талаблари
ҳамда демократик принци-
пларга мувофиқ амалга оши-
рилиши учун барча зарурий
чоралар қўрилгани ва сай-
лов комиссиялари аъзола-
рининг сайлов қонунчилиги
ҳақидаги назарий билимла-
ри, амалий тажрибасини
ошириш борасида қилинган
ишлар ҳақида ҳам маъ-
лумотлар берилди.

Олий Мажлис Сенатида

Юртимиздаги ижобий ўзгаришлар юқори баҳоланди

Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева Мустақил Давлатлар
Ҳамдўстлиги (МДХ) Бош котиби Сергей Лебедев бошчилигидаги
делегация билан учрашди.

Мулоқот давомида С. Лебедев
мамлакатимизда бўлиб ўтган му-
ҳим сиёсий тадбир — Қонунчи-
лик палатаси ва маҳаллий Кен-
гашлар депутатлигига сайлов-
лар демократик тамойилларга
тўлақонли мос равишда шаффоф ва

адолатли ўтказилганини таъкидлади.
Шунингдек, меҳмонлар томони-
дан кейинги йилларда Ўзбекистон-
да барча соҳада амалга ошири-
лаётган кенг кўламли ижобий ўзга-
ришлар ҳамда қонунчиликдаги ян-
гиланишлар юқори баҳоланди.

Учрашув давомида давлатимиз-
нинг МДХ ташкилоти ва унга аъзо
мамлакатлар билан фаол мулоқо-
ти ва ташаббуслар билан қат-
нашиши қайд этилиб, келгусида
ҳам иқтисодий, маданий-гумани-
тар йўналишларда ҳамкорлиқни
изчил давом эттириш ва янада
кенгайтириш масалалари муҳока-
ма қилинди.

Стратегик шериклик ва парламентлараро алоқалар

Куни кеча Сенат биносида Покистон Ислон Республикаси
парламенти Сенатининг “Покистон — Ўзбекистон” дўстлик гуруҳи
раҳбари Сармад Али бошчилигидаги делегация вакиллари билан
учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувда Ўзбекистон ва Поки-
стон давлат раҳбарларининг сиёсий
иродаси тўғрисидаги мамлакатларимиз
ўртасидаги алоқалар мустақамла-
ниб, босқичма-босқич кенгайиб бо-
раётгани алоҳида қайд этилди.
Шунингдек, икки мамлакат ўрта-

сидаги стратегик шериклик муноса-
батларининг ривожига парламент-
лараро алоқалар муҳим ўринга эга
экани айтилиб сиёсий, савдо-иқти-
содий, инвестиция ва транспорт-
коммуникация соҳаларидаги ҳамкор-
лик алоқаларини янада кенгайтириш

билан боғлиқ долзарб масалаларга
эътибор қаратилди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон ва
Покистон парламентлараро дўстлик
гуруҳлари фаолиятининг самарадор-
лигини ошириш ҳамда олий дара-
жада эришилган келишувларнинг ўз
вақтида ва сифатли бажарилиши ус-
тидан биргаликдаги парламент на-
зоратини йўлга қўйиш юзасидан ат-
рофлича фикр алмашилди.

«Халқ сўзи».

Учрашув

Манфаатли муносабатлар ва муштарак мақсадлар

28 октябрь куни Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
Спикери Нуриддин Исмоилов Малайзия парламенти Сенати
Раисининг ўринбосари Нур Жазлан Моҳаммад бошчилигидаги
делегация аъзолари билан учрашди.

Мулоқот аввалида меҳмонга
янги тахрирдаги Конституция ва
“Ўзбекистон — 2030” страте-
гияси доирасидаги ислохотлар,
Қонунчилик палатаси фаолияти
ҳамда жорий йил 27 октябрь
куни ўтказилган парламент сай-
лови тўғрисида батафсил маъ-
лумот берилди.

Ўз навбатида, Нур Жазлан
Моҳаммад парламент сайлови-
га халқаро кузатувчи сифатида
таклиф этилгани ҳамда илқ ва
самимий қабул учун Ўзбекистон
Республикаси раҳбариятига ўз
миннатдорлигини билдирди.

Шунингдек, у Ўзбекистонда-
ги ижтимоий-сиёсий ўзгариш-
ларга юксак баҳо бериб,
Президент Шавкат Мирзиёев
томонидан ҳудудларни ривож-
лантириш бўйича олиб борилаёт-
ган изчил ислохотлар натижаси-
ни мамлакатта таширифи давоми-
да кўрганлигини қайд этди.

Малайзия парламенти Сена-
ти Раиси ўринбосари бўлиб
ўтган сайловлар янги тахрирда-

ги Конституция, янги қонунчи-
ликка асосан аралаш сайлов ти-
зими — мажоритар ва пропор-
ционал шаклда ўтказилгани бил-
лан аввалги сайловлардан туб-
дан фарқ қилгани, партиялар
томонидан депутатликка ном-
зодлар таклиф этилган аёллар-
нинг улуши 40 фоиздан кам
бўлмаганини юқори баҳолади.
Конструктив ва ўзаро ишонч
руҳида кечган учрашувда пар-
ламентлараро ҳамкорлик алоқа-
ларини кенгайтириш, уни янги
босқичга олиш чиқиш, маданий-
гуманитар алоқалар, жумладан,
таълим, ахборот-коммуникация
технологиялари, маданият ва
спорт соҳаларидаги ҳамкорлик-
ни мустақамлаш масалалари
ҳам муҳокама қилинди.

Яқунда томонлар олий ва
юқори даражада эришилган ке-
лишувларнинг ижросини таъ-
минлашда парламент ролини
ошириш ҳамда “дўстлик гуруҳ-
лари” ўртасидаги мулоқотни
фаоллаштиришга келишиб олди.

Кузатувчиларнинг холис эътирофи

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери Нуриддин
Исмоиловнинг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Бош котиби
Сергей Лебедев бошчилигидаги делегация аъзолари билан
учрашуви бўлиб ўтди.

Мулоқот аввалида меҳмон-
ларга мамлакатда кейинги йил-
ларда амалга оширилаётган ис-
лохотлар ҳамда куни кеча бўлиб
ўтган парламент сайлови ҳақида
батафсил маълумот берилди.

Ўз навбатида, С. Лебедев
қабул учун ўзининг чексиз мин-
натдорлигини билдириб, Олий
Мажлис Қонунчилик палатаси ва
маҳаллий Кенгашлар депутатли-
гига сайловларда халқаро куза-
тувчи сифатида иштирок этиш
учун МДХнинг 8 та мамлақати-
дан 167 нафар кузатувчи сайлов
участкаларида кузатувлар олиб
борганини қайд этди.
Шунингдек, у сайлов участ-

каларида барча қулайлик, зарур
шароитлар яратилгани, жумла-
дан, ногиронлиги бўлган фуқа-
ролар ва кекса ёшдаги сайлов-
чиларга бўлган эътибор ва му-
носабат халқаро кузатувчилар
томонидан юқори баҳолангани-
ни билдирди.

Делегация раҳбари ўз сўзи-
да кузатув давомида сайловлар-
га тайёргарлик қўриш жараёни
бўйича кенг миқёсда ва холис
баҳо олингани, Ўзбекистонда
сайловлар ҳар доимгидек уюш-
қоқлик билан ўтказилганини
алоҳида таъкидлади.

Учрашув дўстона ва конструк-
тив руҳда ўтди.

«Халқ сўзи».

Факт ва рақамлар

Инвестицияларни жалб этишнинг юқори динамикаси мавжуд.
Таҳлил қилинаётган даврда асосий капиталга йўналтирилган
инвестициялар ҳажми **31 фоизга** ошган.

- Саноат ишлаб чиқариши **7 фоиз**;
- бозор хизматлари ҳажми **12,8 фоиз**;
- транспорт хизматлари ҳажми **8,6 фоиз**;
- қурилиш соҳаси **7,1 фоизга** ўсди.

Манба: Иқтисодий тадқиқотлар ва ислохотлар маркази.

МИЛЛИЙ ҚОНУНЧИЛИК ҲАМДА ХАЛҚАРО МЕЪЁРЛАР ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА ТАШКИЛ ЭТИЛДИ ВА ЎТКАЗИЛДИ

1 * баъзи сайлов участкаларида комиссия аъзоларининг фуқарога шахсини тасдиқловчи ҳужжатнинг мобиль телефонда электрон фотосурати асосида сайлов бюллетенларини бериш ҳолатлари кузатилган;

* участка сайлов комиссиялари фаолиятига кўнгиллилар жалб қилинган;

* сайловчилар рўйхатида бўлмаган фуқарони рўйхат иловасига киритиш жараёнида Марказий сайлов комиссияси қарорида белгиланган ҳаракатлар кетма-кетлигига тўлиқ риоя этилмаган;

* овоз бериш кабинасига бир нечта сайловчиларнинг бир вақтнинг ўзида киришига айрим комиссиялар томонидан йўл қўйилган.

Алоҳида қайд этилганидек, ушбу ҳолатлар сайловларни ташкил қилиш ва ўтказиш ҳамда уларнинг натижаларини чиқаришнинг қонунийлигига таъсир кўрсатмади.

Умуман, сайловлар миллий қонунчилик ҳамда халқаро меъёрлар талаблари асосида, юқори савияда ташкил этилди ва ўтказилди.

Комиссиялар фаолиятига аралашув билан боғлиқ ишлар судларга келиб тушмаган

Сайловлар жараёни иштирокчиларининг қонунчиликка тўлиқ риоя этиши ва улар ҳуқуқларини таъминлаш борасида муҳим чора-тадбирлар кўрилгани ҳам сайлов кўни ўз самарасини кўрсатди.

Марказий сайлов комиссияси Матбуот марказида Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси ўринбосари Ш. Полвонов иштирокида бўлиб ўтган брифингда бу алоҳида айтиб ўтилди.

Таъкидланганидек, миллий қонунчилигимизда сайловга оид талабларни бузганлик учун маъмурий ва жиноий жавобгарлик белгиланган. Сайловолди ташвиқоти давомида ахборот ва ташвиқот материалларига қасддан шикаст етказиш билан боғлиқ 2 та иш судлар томонидан кўриб чиқилган ва тегишли қарорлар чиқарилган.

Сайловларга тайёргарлик кўриш жараёнлари бошланганидан буён сайлов комиссиялари фаолиятига аралашув, уларнинг ишларига

тўққинлик қилиш, мурожаатини кўриб чиқишни гайриқонуний тарзда рад этиш, кўриб чиқиш муддатини бузиш билан боғлиқ маъмурий ҳуқуқбузарлик ишлари судларга келиб тушмаган.

Қолаверса, сайловни ташкил қилиш, уни ўтказиш вақтида мансабдор шахслар, сиёсий партиялар ёки фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари вакиллари ёхуд сайлов комиссиялари аъзолари томонидан овоз беришнинг яширинлигини бузиш ва сайлов қонунчилигини бошқача тарзда бузишга оид жиноят ишлари ҳам судлар юритувига келиб тушмаган.

Брифингда фуқаролар томонидан сайлов комиссияларига ҳуқуқлари бузилгани ҳақидаги мурожаатларига берилган жавобларидан норози бўлиб судларга ариза келтирилмагани ҳам айтиб ўтилди. Айни чоғда комиссиялар қарорларини ҳақиқий эмас деб топиш ёки уларнинг хатти-ҳаракатларининг гайриқонуний эканига доир шикоятлар судларга келиб тушмаган.

Брифинг давомида ҳорижий давлатлардаги ваколатхоналарда тузилган 57 та участка сайлов комиссияси қарорлари юзасидан ҳам мурожаатлар келмагани, умуман, сайлов жараёнлари қонунчилик талабларига мувофиқ тарзда ўтказилгани маълум қилинди.

Фуқароларнинг сайлов ҳуқуқлари таъминланди

Марказий сайлов комиссиясининг Матбуот марказида Бош прокурор ўринбосари Ш. Аминов иштирокида ўтказилган брифингда сайлов жараёнида қонунийликни таъминлаш бўйича амалга оширилган саъй-ҳаракатлар ҳақида батафсил маълумот берилди.

Қайд этилганидек, 27 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашлар депутатлигига сайловлар миллий қонунчилик талаблари ва халқаро стандартлар даражасида ўтказилди.

Сайловлар давомида прокуратура органларига 7 та мурожаат келиб тушгани ва шундан 4 таси сайлов комиссиялари томонидан фуқароларга тақдирнома берилмагани билан боғлиқ бўлиб, улар тезкорлик билан ўрганиб чиқилган ва фуқароларнинг сайлов ҳуқуқлари таъминланган. Қолган 3 та мурожаат эса сайловолди ташвиқоти жараёни, овоз бериш тартиби ва сайловга тайёргарлик кўришга алоқадор бўлиб, уларга ҳам ҳуқуқий муносабатлар билдирилди.

Брифингда сайлов қонунчилиги бузилишига доир ОАВ ва ижтимоий тармоқлардаги материаллар ўрганиб борилгани, бир нафар шахс сайловолди ташвиқотини олиб бориш тартибини бузгани боис маъмурий жавобгарликка тортилгани ҳам таъкидлаб ўтилди.

Барча жараёнлар очиқ ва шаффоф бўлгани эътироф этилди

Марказий сайлов комиссияси Матбуот марказида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ва МДХ Парламентлараро Ассамблеяси миссияси вакиллари иштирокида бўлиб ўтган брифингда мазкур тузилманинг Бош котиби Сергей Лебедев мамлакатимизда сайловлар жараёнига тайёргарлик кўриш ва унинг ўтиши ҳақида фикр билдирди ва миссиянинг ҳулосаларини тақдим этди.

Миссия вакиллари томонидан ҳудудларда сайловларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш жараёнлари кузатиб борилди. Сайловларга юқори даражада тайёргарлик кўрилгани ҳамда сиёсий партиялар ва уларнинг номзодлари томонидан кенг кўлаmda ташвиқот материаллари тайёрлангани қайд этилди.

Уларнинг фикрига кўра сайлов кўни сайловчилар кўтаринки, байрамона кайфиятда бўлиб, овоз бериш жараёни қонунчиликка мос тарзда ўтказилган. Сайловлар демократик тамойиллар асосида, очиқ ва ошкоралик руҳида ташкил этилди ва ўтказилди.

Брифингда МДХ Парламентлараро Ассамблеяси гуруҳи координатори, Қирғиз Республикаси Жогорку Кенеши кўмита раиси ўрин-

босари Т. Масабилов ҳам сайловлардаги кузатувлар бўйича миссия ҳулосаларини улашди. У сайловлар тегишли қонунчиликка риоя қилинган ҳолда ҳамда очиқ ва шаффоф бўлганини алоҳида эътироф этди.

Адолатлилик, очиқлик ва демократик принциплар устуворлик қилди

Марказий сайлов комиссиясининг Матбуот марказида уюштирилган навбатдаги брифингда Туркий мамлакатлар Парламент ассамблеяси миссияси вакиллари иштирок этди.

Мазкур миссия вакиллари томонидан қайд этилганидек, Ўзбекистонда ўтказилган Қонунчилик палатаси ҳамда маҳаллий Кенгашлар депутатлигига сайловларда адолатлилик, очиқлик ва демократик принциплар устуворлик қилди. Буни сайловлар жараёнларини кузатиш учун 850 дан ортиқ халқаро кузатувчилар келгани тасдиқлайди. Зеро, бу ҳам сиёсий жараёнлар очиқ-ошкора ўтишида муҳим омил бўлди.

Тадбир давомида миссия вакиллари сиёсий партиялар раҳбарлари билан учрашувлар ўтказгани ва партияларнинг сайловларга тайёргарлик кўриш ишлари билан яқиндан танишганини ҳам келтириб ўтишди.

«Халқ сўзи».

ЮКСАК ФАОЛЛИК ВА ЭРТАНГИ КУНГА ИШОНЧ

Сайлов жараёнларида очиқлик ва ошкораликни таъминлашда кузатувчилар ва оммавий ахборот воситалари вакиллариининг иштироки муҳим аҳамиятга эга. Юртимизда кўни кеча бўлиб ўтган Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашларга сайловларни қатор нуфузли халқаро ташкилотлар ҳамда тузилмалар, шунингдек, хорижий давлатлардан 850 нафардан зиёд хорижий (халқаро) кузатувчилар бевосита кузатиб борди. Шу билан бирга, аккредитациядан ўтказилган маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситаларининг мингдан ортиқ вакиллари томонидан ушбу сиёсий жараён кенг ёритилди. Мухбирларимиз уларнинг таассуротлари, фикр-мулоҳазалари билан қизиқди.

Дунё нигоҳи

Владислав ДАВАНКОВ, Россия Федерацияси Федерал Мажлиси Давлат думаси раисининг ўринбосари:

— Биз Россиядан депутатларнинг катта гуруҳи билан Ўзбекистондаги сайловлар жараёнини кузатиш учун сайловлар кўнига бир оз вақт қолганда келгандик. Дастлаб Бухоро ва Самарқанд вилоятларида бўлиб сайловларга тайёргарлик жараёнини таҳлил қилдик. Тан олиш керакки, ҳаммаси юқори савияда ташкил этилган.

Сайлов кўни Тошкент шаҳридаги сайлов участкаларида бўлди. Аҳоли сайловларда фаол иштирок этди. Ҳеч қандай қондабузарлик кузатилмади.

Сайлов участкаларида кўплаб йигит-қизларни учратдик. Бу эса ёшларнинг замон билан ҳамнафас бўлиб, янгиликка интилишидан далолат беради, назаримизда. Яна бир аҳамиятли жиҳати, 40 фоиз аёл номзод кўрсатилгани ҳам ижобий кўрсаткич ҳисобланади.

Қисқача айтганда, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашлар депутатлигига сайловлар демократик талабларга тўла жавоб беради.

Зарема ШАУКЕНОВА, Қозогистон Республикаси Миллий фанлар академияси академиги, ижтимоий фанлар доктори, профессор:

— Кузатувчи сифатида иккинчи мартаба сайловни кузатишга муваффақ бўлдим. Овоз бериш жараёни юқори даражада, илгор ахборот технологиялари кенг қўлланилган ҳолда ташкил этилганини алоҳида таъкидламоқчиман.

Тўртта сайлов бюллетени мавжудлигига қарамай фуқаролар ўз танлаган номзодларига ҳеч иккиланмасдан овоз беришганига амин бўлдик. Овоз беришда ёшлар фаол иштирок этгани эътиборга молиқ. Бу, айниқса, олий таълим муассасаларида яққол сезилди.

Сайлов қонунчилиги билан шугулланганим учун Қозогистонда, Марказий Осиё мамлакатларида, МДХда сайловлар қандай ўтаётганини кўрганим учун бир нечта фикрларни билдирмоқчиман. Аввало, бу рақамлаштириш билан боғлиқ. Сайловнинг шаффофлигини таъминлаш мақсадида сайловчиларнинг электрон рўйхатлари шакллантирилгани диққатга сазовор.

Эрта овоз бериш жараёни уюшқоқлик билан ташкил этилганини ҳам алоҳида таъкидлаш жоиз. Бу ҳуқудан миллиондан ортиқ фуқаролар фойдаланди. Номзодларнинг 40 фоизи хотин-қизлар экани ҳам эътиборли. Чунки гендер тенглик — катта ютуқ.

Грегор ШПИТЦЕН, «Berliner Telegraph» журнали бўлим муҳаррири:

— Мамлакатингизга иккинчи мартаба келишим. Ижобий ўзгаришлар кўламадан ҳайратдаман. Айниқса, ишбилармонлик борасидаги ўзгаришлар ва молиявий барқарорлик катта таассурот қолдирди. Мамлакат иқтисодий тараққиётида-

Озиев АХМЕД, халқаро кузатувчи (Саудия Арабистони):

— Ўзбекистонга биринчи марта келишим. Сайловдан бир кун олдин пойтахтни айланиб чиқдим ва концертда қатнашдим. Бу ердаги одамларнинг меҳмондўстлиги ва самимиёлиги менда катта таассурот қолдирди. Сайловларда уларнинг фаоллигини кўриб, янада ҳайратландим. Фуқароларнинг мамлакат тақдирига бефарқ эмаслигини уларнинг ўз оила аъзолари билан эрта тонгданок овоз беришга келишгани яққол тасдиқлади.

Мен Ар-Риёддан эфирга узатиладиган “SHAM NEWS” телеканали вакилиман. Бизда Марказий Осиё, хусусан, Ўзбекистонга бағишланган туркум дастурларни тайёрлаш лойиҳаси бор. Агар ушбу лойиҳа амалга оширилса, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлашга ҳисса қўшган бўламыз.

Рамлан Бин ХАРУН, Малайзия Марказий сайлов комиссияси раиси:

— Биз мамлакатингизда бўлиб ўтган демократик сайловларни диқ-

қат билан кузатиб бордик. Негаки, ислохотларнинг самарадорлигини таъминлашда ушбу сайловлар муҳим аҳамиятга эга. Парламент сайлови очиқ ва шаффоф руҳда ўтди, деб бемалол айта оламиз.

Бир томондан, сайловлар илк бор аралаш — мажоритар ва пропорционал сайлов тизими асосида ўтказилди. Бу халқнинг сиёсий жараёнлардаги иштирокини янада кенгайтиришга олиб келади, албатта. Бошқа томондан, бу йилги сайловларда рақамли технологиялар имкониятларидан самарали фойдаланиш сайловчиларга, сайлов ташкилотчиларига, халқаро ва маҳаллий кузатувчиларга қулайлик яратди. Шунингдек, бу сайловларнинг эркин ва адолатли ўтказилишига ҳам имкон берди.

Хусусан, “E-saylov” ахборот тизимининг жорий этилиши олдинга катта силжиш бўлиб, сайловлар жараёнини замонавийлаштиришга хизмат қилади. Бу рақамли платформа нафақат жараёни соддалаштириб, бюрократия ва қозғозбозликни камайтирди, балки сайловларни янада самарали ва шаффоф қилди. Мазкур тизим сайловчиларга ўз ҳудудидан кўрсатилаётган номзодлар ва уларнинг дастурлари ҳақида маълумот олиш учун қулайлик яратгани билан аҳамиятлидир.

Талайбек МАСАБИРОВ, Қирғиз Республикаси Жогорку Кенеши кўмита раиси ўринбосари:

— Биз 25 сентябрдан бошлаб мамлакатнинг барча ҳудудида бўлдик. Сайловларга юқори даражада тайёргарлик кўрилгани, сиёсий партиялар ва уларнинг номзодлари томонидан кенг кўлаmda ташвиқот материаллари тайёрланганини кузатиб турдик.

Қайд этиш жоизки, Ўзбекистондаги сайловлар борган сари уюшқоқ, юқори маъсуллик билан ўтказилляпти. Бу сафар ҳам сиёсий тадбир мамлакат Конституцияси ва Сайлов кодекси талабларига риоя қилинган ҳолда ташкил этилди.

Сайловлар кўни сайловчилар эр-талабдан кўтаринки, байрамона кайфиятда экани, овоз бериш жараёнлари қонунчиликка мос тарзда ўтказилганини ҳам алоҳида таъкидлаш зарур.

Овоз бериш жараёнларини ташкил этишда қонунбузарлик ҳолатларини кузатмадик. Айниқса, аёллар ва ёшларнинг сиёсий фаоллиги эътиборга молиқ, деб ўйлайман.

Геннадий СЕМЕГИН, ШХТ кузатувчилар миссияси аъзоси:

— Ўзбекистонда ўтказилган ушбу сиёсий тадбирда сайловчилар фаоллигини кузатдик. Фуқароларнинг ижтимоий-сиёсий жараёнлардаги иштироки ортиши мени ҳайратга солди. Дунё мамлакатларида ўтаётган сиёсий тадбирлар билан солиштирганда ўзбекистонликлар ўз юртлари тақдирига бефарқ эмаслигига амин бўлдик.

Сайловлар рақобатли муҳитда ўтди. Қолаверса, Ўзбекистон фуқаролари турли сиёсий дастурлардан бирини танлашда реал имкониятларга эга бўлишгани ҳам эътирофга сазовор. Мазкур тадбир сайловлар жараёни иштирокчиларининг ҳуқуқ ва эркинликларига риоя қилинган ҳолда ўтказилди.

Хусусан, Шанхай ҳамкорлик ташкилотининг кузатувчилар миссияси Ўзбекистон парламенти ҳамда маҳаллий Кенгашларга сайловлар эркин, демократик ва миллий қонунчилик талабларига жавоб берадиган тарзда ўтди, деб ҳисоблайди. Сайловларда овоз бериш натижаларини шубҳа остига қўядиган қонунбузарликлар аниқланмади.

«Халқ сўзи».

ФАН, ТАЪЛИМ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ УЙЎНЛИГИ

илмий-техник тараққиётни тезлаштиради

Мамлакат келажаги, барча соҳа ва лойиҳалар муваффақияти билимли инсонларга боғлиқ. Шу боис кейинги йилларда таълим, хусусан, олий таълим сифати ва самарадорлигини ошириш борасида қатор ижобий натижаларга эришилди. Жаҳонда глобаллашув жараёнларининг жадаллашуви, жамият ижтимоий-иқтисодий

Мушоҳада

Фан, таълим ва ишлаб чиқариш ўртасидаги интеграция жараёнлари, биринчидан, тежамли ва самарали ҳисобланса, иккинчидан, илмий-техник тараққиётни тезлаштиради, учинчидан, нафақат муайян бир мамлакат, балки бутун дунё ҳамжамиятининг фан ва олий таълимнинг интеллектуал салоҳиятидан оқилона фойдаланиш имкони беради.

Охириги етти йилда мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган олий ўқув юрлари сони 77 тадан 211 тага етди, 30 га яқин хорижий олий таълим муассасаларининг фаолияти йўлга қўйилди, хусусий секторга катта имкониятларнинг тақдим этилиши натижасида хусусий олийгоҳлар сони ошди. Қамров даражаси кенгайди. 2030 йилгача бўлган муддатда олий таълим билан қамров даражасини 50 фоизга етказиш кўзда тутилган.

Олий таълим соҳасида амалга оширилаётган ислохотларнинг самараси ўлароқ, 2024 йилда “Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти” миллий тадқиқот университети ва Ўзбекистон Миллий университети “QS World University Rankings” халқаро рейтинг агентлиги томонидан эълон қилиб бориловчи “ТОП — 500” олий таълим муассасалари қаторидан ўрин эгаллади.

Жамият ижтимоий-иқтисодий тараққиёти ўқув юрти битирувчилари олдида янги талабларни қўяди. Уларнинг касбий кўникмалари ва малакаси ўқитишнинг ил-

ҳаётининг барча жабҳасига рақамли технологияларнинг кириб бориши, барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш борасида ҳукуматлар томонидан интилишларнинг кучайиши, ўз навбатида, олий таълим самарадорлигини ошириш масалаларига ҳам таъсир кўрсатмасдан қолмайди. Бундай шароитда фан, таълим ва ишлаб чиқаришнинг ўзаро уйғунлигини таъминлашга катта эҳтиёж сезилади.

мий асослари, ўзгарувчан иқтисодий шарт-шароитларга мослаша олиш қобилияти, ўз билимларини муттасил бойитиб бориш ва улардан ижодий фойдаланиш қобилиятлари билан белгиланади. Бугунги кунда замонавий мутахассис ўз мақсад, вазифа ва хатти-ҳаракатларини ўзга инсонларнинг мақсад, вазифа ва интилишлари билан мувофиқлаштира олиши лозим.

Мамлакатимиз олий таълим

мини жорий этишга алоҳида урғу берилган.

“Фан — таълим — ишлаб чиқариш” интеграцияси маҳаллий қорхоналар ва хорижий рақобатчилар ўртасидаги технологик тафовутни бартараф этиш, соҳага инвестициялар оқими кўпайтириш, шунингдек, мамлакат иқтисодийтини инновацион ривожлантиришнинг асосий механизми сифатида хизмат қилиши лозим. Шундан келиб чиққан ҳолда, бу борада хо-

тўсиқларсиз академик мобиллик имконияти яратилгани, турли давлатларнинг таълим тизими ўртасидаги халқаро алоқаларнинг кенгайтирилиши ҳамда таълимда глобал интеграция шакллантирилиб, ўқув жараёнида мутлақо янгича ёндашувнинг вужудга келиши, энг муҳими, фан ва таълимда эришилаётган ютуқлар, илмий инновацион гоя ва ишланмаларнинг

аҳамиятига молик 50 га яқин экспериментал шахарчалар барпо қилиш режалаштирилган. Бу Хитой иқтисодийтини модернизациялашнинг асоси ҳисобланади.

Жорий йил 20 июнда давлатимиз раҳбари томонидан “Инно” инновацион ўқув-ишлаб чиқариш технопаркида муҳандислик соҳаларида кадрлар тайёрлаш ва олий таълим муассасалари фаолиятини янада такомиллаштириш масалалари юзасидан ўтказилган видео-селектор йиғилишида олийгоҳ билан саноат ўртасида узилиш борлиги, бир сўз билан айтганда, “фан — таълим — ишлаб чиқариш” интеграциясига етарлича эътибор қаратилмаётгани танқид қилиб ўтилди ва бу борада вазиятни ўнглаш бўйича тегишли вазифалар белгилаб берилди.

Президентимиз томонидан билдирилган фикрлардан келиб чиқиб, мамлакатимиз олий таълим муассасаларида “фан — таълим — ишлаб чиқариш” уйғунлигини амалга ошириш янгича ёндашув ва муносабатларни тақозо этади. Ушбу тизим, бир томондан, таълимда сифатли ўқув жараёнининг мавжуд бўлишини ва унинг доимо ишлаб чиқарувчилар эҳтиёжи асосида такомиллаштириб борилишини талаб этса, иккинчи томондан, профессор-ўқитувчилар ва талабалар ўртасидаги муносабатларда шаффофликни вужудга келтиради, учинчидан, шиддат билан жадал ривожланаётган иқтисодий тармоқларига юқори малакали соҳа мутахассисларини етказиб беради.

Натижада мамлакат олий таълим тизимидаги янгича ёндашув юртимизда учинчи Ренессанс пойдеворини шакллантириб, янги Ўзбекистонга муносиб билимли авлодни тарбиялаш имкониятини яратади.

Қулмамат МИРЗАЕВ,
Самарқанд иқтисодий ва сервис институтининг Рақамли иқтисодий кафедраси mudiri, иқтисодий фанлари доктори, профессор.

ДЕМОКРАТИК ПРИНЦИПЛАРГА ҲАМОҲАНГ

1 Ўз ўрнида сайлов органлари ва қиллари сайловга оид жараёнлар, сайлов участкаларидаги кузатувлари юзасидан фикр-мулоҳазаларини билдирар экан, сиёсий тадбир юқори даражада ва халқаро стандартларга мувофиқ, ҳозирги кунда кўплаб давлатларда учрамайдиган янгиликларга бой тарзда ўтганини эътироф этди.

Хусусан, АҚШнинг Сайловга кўмаклашиш комиссияси аъзоси Кристи Маккорник республиканинг турли ҳудудда бўлиб, сайлов участкаларидаги жараёнлар билан танишиш чоғида сайлов комиссиялари аъзоларининг профессионалигига, сайловчилар учун яратилган имкониятлар ва ташкилий ишлар юқори даражада эканига гувоҳ бўлганини, шунингдек, сайлов жараёнларига татбиқ қилинган электрон овоз бериш қурилмалари кўплаб бюрократик тўсиқларга ечим бўлиш билан бирга сайлов органи ишини осонлаштиришга хизмат қилгани, сайловчиларга қўлайлик яратишда ҳам муҳим аҳамият касб этганини таъкидлаб ўтди.

Малайзия парламенти Сенати Раиси ўринбосари Нур Жазлан Моҳаммад: “Самарқанд ва Бухоро вилоятларида бўлиб,

ҳудудий сайлов участкаларида ташкил қилинган жараёнлар билан яқиндан танишдим. Шунингдек, эътироф этишим жоиз, сайловчилар эркин ва сайлов ҳуқуқларидан тўла фойдаланган ҳолда овоз беришлари учун барча шароит ва имкониятлар яратилган. Бундан ташқари, сайлов жараёнларини рақамлаштириш ва электронлаштириш орқали Ўзбекистон сайловлар соҳасида етакчи мамлакатлар қаторидан ўрин олиб бораётгани мени жуда қувонтирди. Муҳим сиёсий тадбир юксак даражада ташкил этилган. Ўйлашманки, Малайзия давлати ҳам бу йўналишда Ўзбекистон Марказий сайлов комиссияси билан тажриба алмашиш ва ҳамкорликни йўлга қўйишдан манфаатдор”, дея алоҳида қайд этди.

Шунингдек, Мўғлистон Давлат Буюқ Хурали ҳамда Мўғлистон — Ўзбекистон парламентларо ҳамкорлик гуруҳи аъзоси Уянгашиги Гончигдорж янги сайлов қонунчилиги асосида бўлиб ўтган сайловлар юқори ташкилий даражада, умум-эътироф этилган стандартларга мос тарзда амалга оширилганини таъкидлади.

«Халқ сўзи».

Фахр

ЎЗБЕК ОЛИМИГА «БОЛАЛАР ВРАЧИ УСТОЗИ» МУКОФОТИ БЕРИЛДИ

Яқинда Москва шаҳрида Педиатрия ва болалар хирургияси илмий-тадқиқот клиник институти томонидан “Педиатрия ва болалар хирургиясида инновацион технологиялар” мавзuida конгресс ўтказилди.

Болалар касалликларининг диагностикаси, уларни даволаш ҳамда олдини олиш соҳасидаги сўнгги илмий ишланмалар, шунингдек, даволашнинг анъанавий ва замонавий усуллари муҳокама этилган ушбу илмий анжуманда Самарқанд давлат тиббиёт университети вакиллари ҳам қатнашди.

Тадбир доирасида Самарқанд давлат тиббиёт университети 1-сон болалар хирургияси кафедраси профессори Азамат Шамсиевга Россияда хизмат кўрсатган фан арбоби А. Кисел номидаги “Бола-

лар врачлари устози” мукофоти берилди. Айтиш жоизки, мазкур мукофот ҳозирги кунгача фақат россиялик болалар жарроҳларига берилган. А. Шамсиев мазкур мукофот билан тақдирланган илк хорижлик олим бўлди.

Маълумот учун, айни пайтга қадар профессор А. Шамсиев Россиянинг академик А. Вишневский номидаги олтин медаль соҳиби, шунингдек, профессор В. Немсадзе мукофоти совриндори бўлган.

«Халқ сўзи».

РЕКЛАМА

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ ҲУЗУРИДАГИ БОТИР ЗОКИРОВ НОМИДАГИ МИЛЛИЙ ЕСТРАДА САН’АТИ ИНСТИТУТИ

quyidagi kafedralar bo'yicha lavozimlarga tanlov e'lon qiladi:

- Estrada xonandaligi kafedrası — dotsent (2);
- Estrada cholg'u ijrochiligi kafedrası — katta o'qituvchi (2), dotsent (2);
- Estrada ijrochiligi pedagoglari tayyorlash kafedrası — dotsent (2);
- Musiqiy nazariy va tarixiy fanlar kafedrası — dotsent (1);
- Estrada orkestri dirijyorligi kafedrası — dotsent (1);
- Musiqiy ovoz rejissyorligi kafedrası — dotsent (2);
- Fakultetlararo fortepiano ijrochiligi kafedrası — katta o'qituvchi (2).

Tanlovda ishtirok etish uchun da'vogarlar quyidagi hujjatlarni taqdim etishlari lozim:

- rektor nomiga ariza;
- xodimlar shaxsiy varaqasi;
- o'liy ma'lumoti, ilmiy darajasi, ilmiy unvoni haqida diplom va attestatlarning nusxalari;
- o'quv-uslubiy, ilmiy tadqiqot va ilmiy-ijodiy ishlari ro'yxati;
- mutaxassislik bo'yicha oxirgi uch o'quv yilida malaka oshirgani to'g'risidagi guvohnoma va sertifikatlar nusxasi.

Arizalar e'lon chiqqan kundan boshlab bir oy muddatda Botir Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati institutining xodimlar bo'limi tomonidan qabul qilinadi.

Manzil: Toshkent shahri, Shayxontohur tumani, Botir Zokirov ko'chasi, 1-uy.
O'zDK huzuridagi Botir Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati instituti.
Telefonlar: 97-139-35-25, 90-989-13-89.

ЯНГИЛИКЛАР хабарлар ТАФСИЛОТЛАР

«Китобхон давлат хизматчиси»

Сирдарё вилоятида илк бор ташкил этилган танлов ана шундай номланди. Икки босқичда ўтказилган ушбу танловда ҳокимликлар, бoshқармалар, ташкилотларнинг раҳбар ҳамда ходимлари қатнашди.

Танловнинг биринчи босқичи онлайн тарзда ташкил қилиниб, номзодлар илмий-оммабоп, ўзбек ҳамда жаҳон адабиётлари, буюк адибларимиз ҳаёти ва ижодига оид 25 та тест саволига жавоб берди.

Иккинчи, яъни финал босқичида иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган китобхон ходимлар эса “Бадиий асарлар билимдони” ҳамда “Тезкор савол-жавоб” шартлари асосида беллашишди.

Яқунда қобилилар аниқланиб, муносиб рағбатлантирилди.

Интенсив балиқчилик маркази ва экотуризм маскани

Айни пайтда Фаргона вилоятининг Қува туманида “Камбағалликдан — фаровонлик сари” умуммиллий ҳаракати доирасида интенсив балиқчилик маркази ташкил этилмоқда.

Натижада биринчи босқичда 130 дан зиёд янги иш ўринлари яратиш режалаштирилган. Шу мақсадда ҳозирда сунъий ҳовузалари тайёрлаш ишларига старт берилган.

Маълумотларга кўра, балиқчилик ҳовузалари кооперация асосида ижтимоий ҳимоя реестрига киририлган оилалар аъзоларига бўлиб берилади. Кооперация аъзолари қисқа муддатли ўқув курсида ўқитилиб, Африка лақақ балигини боқиб бўйича илмий-амалий тажрибага эга бўлиши таъминланади. Тайёр маҳсулот кооперация томонидан сотиб олинади.

Лойиҳанинг иккинчи босқичида эса бу ерда экотуризм маскани барпо қилинади.

Тадбиркорлар ҳақида фильм

Маданият вазирлиги ҳузуридаги Кинематография агентлиги “Ҳужжатли ва хроникал фильмлар киностудияси” ДУК томонидан “Тадбиркорлик. Катта сакраш” номли ҳужжатли фильм суратга олинмоқда.

Ушбу ҳужжатли фильмда тадбиркорлар учун бугунги кунда яратилган шарт-шароитлардан унумли фойдаланган ҳолда улкан ютуқларга эриша олган ҳамда кўплаб иш ўринлари яратиб, юртимиз фаровонлигини ошириш йўлида жонбозлик кўрсатаётган тадбиркорлар фаолияти ёритилади.

Айни дамда суратга олиш гуруҳи Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманида тасвирга олиш ишларини олиб борапти.

Қишлоқдаги замонавий ўқув биноси

Бухоро вилоятининг Фиждувон туманидаги “Сарвари” маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида жойлашган 13-умумтаълим мактабида ўқувчи ўринлари сони 240 тага кўпайди. Бу ерда қишлоқ мактаби учун қўшимча ўқув биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Инвестиция дастури доирасида 2 млрд. 83 млн. сўм миқдоридagi маблағ эвазига қурилган ушбу бинода ёшларнинг сифатли билим олиши учун зарур шарт-шароитлар яратилган.

Маълумот учун, тегишли дастур асосида жорий йилда вилоятда қирққа яқин умумтаълим мактаблари, битта ихтисослаштирилган мактаб-интернат ҳамда ўн та мактабгача таълим ташкилотида қурилиш-таъмирлаш ишлари олиб борилган.

«Халқ сўзи».

«Янги Ўзбекистонда олий таълим: кеча, бугун ва эртага»

Мамлакатимиз келажаги, халқимизнинг эртанги кунни, жонажон Ўзбекистонимизнинг жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллаши ёшларимизнинг бугунги таълим-тарбияси, қандай инсонлар бўлиб вояга етишига боғлиқ. Юртимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлардан қўзланган асл мақсад ҳам шу аслида.

Яқинда нашрдан чиқиб, кенг китобхонлар оммаси қўлига етиб борган Ўзбекистон Республикаси олий таълим, фан ва инновациялар вазири Қўнғиротбой Шариповнинг ушбу китобида ҳам юртимиздаги олий таълим тизими, кейинги йилларда бу соҳа ривожини учун ҳаётга татбиқ этилган эзгу ташаббуслар, унинг ютуқ ва камчиликлари ҳақида сўз боради.

Муаллифнинг турли фикр-мулоҳазалар, тахлилий-танқидий қарашлар асосида ёзган мақолаларидан таркиб топган ушбу тўплам Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 33 йиллигига бағишланган.

Китобда мамлакатимиз тараққиётининг янги босқичда амалга оширилаётган шиддатли ислохотлар, олий таълим тизимидаги сифат ўзгаришлари илмий асосланган.

Ишонамизки, юртимиздаги олий таълим, илм-фан, таълим-тарбия тизими ривожининг бугунги суратларига қизилгар берилган ушбу янги асар намуна шу соҳа вакиллари, балки кенг жамоатчилиқ, ўқувчи-ёшлар учун қизиқарли бўлади.

«Минглаб томиримда гуллайди ҳамал...»

Эҳтимол, шоир бу сатрларни ёзаётганида юрагидан янги баҳор кўз очган, шаррос ёмғирлар овози руҳини силпи маъволар сари чорлаган, ҳаётнинг турфа йўллари — орзу ва армонлар, ташвиш ва умидлар, бахт ва қайгуларни бир-бир кўз олдидан ўтказган ва яқин қарорга келгандир...

Бу сатр муаллифи ҳам қўлига қалам олиб, оқ қоғоз узра мисраларни жонлантира бошлаганидан бери яратиш ва яшатиш ишқидан кун кечираётган ижодкор Абдумажид Азимдир.

Яқинда шоир ўз мухлисларини яна хушнуд этди, шеърини гулшанига ўзининг анвойи ва турфа гулларини армугон қилди. Бу армугон "Танланган асарлар" туркуми остида 4 жилда жамланган бўлиб, ҳар биридан шоирнинг турли йиллар ва жойларда битган ашъорлари ўрин олган.

Таъкидлаш лозимки, ижодкор таржима соҳасида самарали меҳнат қилиб, жаҳон адабиётининг сара шоирлари ижодини ўзбек китобхонага таништириб келмоқда. Тўпламнинг 4-жилди, айниқса, шу жиҳатдан аҳамиятлидир. Унга жаҳон шеърятининг кўзга қўринган вакиллари — Александр Блок, Евгений Евтушенко, Белла Ахмадулина, Осип Мандельштам каби қатор шоирлар ижодидан қилган таржималари киритилган.

Асарларнинг барчаси китобхоналаримизга манзур келишига ишонамиз.

Истеъдодли ижодкордан икки туҳфа

Хумоюн Акбар номини бугун адабиёт ихлосмандлари яхши билишади. У назму насрда ҳам, таржима соҳасида ҳам бирдай фаол ишлаётган ижодкорлардан бири, десак, муболага эмас.

Ўтган йиллар м о б а й н и д а унинг "Юракдаги рангинг камалак", "Унутилмаган гул", "Дилхи-роҳ" каби бир қатор шеърини китоблари мухлис-лар қўлига етиб борди. Шунингдек, таълим соҳасида орттирган тажрибалари, таассуротлари натижасида ёзилган "Етти сабоқ" номли педагогик достони, "Талабалар шахарчаси", "Сабоқлар" сингари шеърини китоблари ҳам ўз мухлисларини топган.

Яқинда чоп этилган "Ёмғир" шеърини тўплами ва "Анахита" романи ҳам ижодкорлар, адабиётшунослар ўқув-чилар томонидан илқ қўлиб олинди. Хусусан, "Ёмғир" тўпламидан шоирнинг сўнгги йилларда ёзган ва олдин-ги китобларидан танлаб олинган шеърлари ва таржи-малари ўрин олган.

"Анахита" романи эса ўн йил давомида ёзилган бўлиб, унда тарих ва бугунни боғлаш ҳамда тасвириладша муаллифнинг маҳорати аққол сезилди. Романда ўтган асрнинг 60-йиллари ҳаёти ҳамда эраимиздан олдинги IV-III асрларда яшаган аждодлар турмуш тарзи акс эттирилган.

Мазкур икки асар китобхонлар кўнглидан муқим жой олиб, кутубхоналарини безашига шубҳа йўқ.

«Халқ сўзи».

Европа Иттифоқи — Марказий Осиё ёш етакчилари конференцияси:

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК ВА БИРДАМЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШДАГИ ЯНГИ ОДИМЛАР

Ўзбекистон жадал ислохотлар мамлакатаи сифатида жаҳондаги энг муҳим интеграцион бирлашмаларга аъзо давлатларнинг келажаги белгиланадиган марказ вазифасини аъло даражада ўтамоқда. Пойтахтимизда 30-31 октябрь кунлари "Европа Иттифоқи — Марказий Осиё ёш етакчилар конференцияси: барқарор сув ҳаракати парадигмасини ўзгартириш" мавзусидаги яна бир нуфузли минтақавий анжуманга катта тараддуд қўрилди. Аминимизки, Ўзбекистон жаҳоннинг глобал иқтисодиёти, инсониятнинг барқарор фаровонлигини белгилайдиган атроф-муҳит, энергетика, экология, қишлоқ ва сув ҳўжалиги каби долзарб жабҳаларда ҳам барқарор ва йирик янгиланишларни рўёбга чиқаришда бирлашишга Марказий Осиё учун ўзига хос платформа бўла олади.

Ҳўш, конференциянинг ўзига хос хусусиятлари нималарда намоён бўлади? Сувдан барқарор фойдаланишда Европа Иттифоқи ва Марказий Осиё ўртасида ҳамкорлик нега муҳим? Сув ресурслари бўйича қандай ҳамкорлик истиқболлари мавжуд? Барқарорликда аҳоли ва ёшларнинг роли қандай?

■ Анжуман олдидан

Ёшларга ишонч — бебаҳо туҳфа

Таъкидлаш жоизки, таълимга юксак эътибор боис дунё бўйлаб ёшларнинг фаоллиги ортмоқда, ижодкорлик ва меҳнатқашлик фа-зилатлари юзага чиқиб бормоқда. Европа Иттифоқи — Марказий Осиё ёш етакчилар конференцияси ана шундай лидер ёшларга келгусида ўз оилалари, маҳаллалари, юрт ва кенг жамиятда фаровон ҳаётни таъмин-лашлари учун янги имкониятдир.

Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича махсус вакили шафелиги остида Халқаро Нордик университети томонидан Ўзбекистон Республикаси Ёшлар ишлари агентлиги ҳамда "UzReport" ахборот агент-лиги ҳамкорлигида ташкил этилаётган конференция Марказий Осиёнинг бешта давлатидан 35 ёшгача бўлган 100 нафарга яқин иштирокчиларни ўзида жамлайди. Улар талабалар, ташаббускор ёшлар, тадқиқотчи-лар, ёш сиёсатчилар, фуқаролик жамияти ташкилотлари, оммавий ахборот воситала-ри, шунингдек, ҳукумат экспертлари вакил-ларидир. Жамиятлараро ҳамжиҳатликни сақ-лаш ишларига халқаро ҳамжамиятнинг энг фаол аъзолари сифатида кириб келаётган ёшларнинг бундай оммавий сафарбар эти-лиши уларга нуфузли минбарда туриб ўз овозларини кенг жамоатчиликка баралла ет-казиш имконияти ҳамдир.

Конференция очилиш маросими, олий да-ражалли панель ва барқарор сув ҳаракати бўйича Европа Иттифоқи — Марказий Осиё ҳамкорлиги ҳамда Марказий Осиёдаги сув инқирозини ҳал қилишда ёшларнинг ролига бағишланган иккита тематик сессиядан ибор-ат бўлади. Халқаро Нордик университети-да бўлиб ўтадиган конференция шўбча ва сессиялари ёш лидерларни минтақавий ҳам-корликка жалб қилиш ва уларга ўз қарашла-рини эркин баён этиш учун минбар яратиш, Европа Иттифоқи — Марказий Осиё кун тар-тибидаги масалалар муҳокамасида фаол иш-тирок этиш имкониятини беради. Хусусан, бу ёшларнинг тарғиботчилик кучи орқали кенг аҳоли ва ёшлар оммасининг эътибори барқарор сув ҳаракатига жалб қилинади. Бу ёшлар яқин ва узоқ истиқболда давлатлар бошқаруvinинг турли соҳаларида ўз меҳнат фаолиятларини яхши қўшничилик, барча мил-лат вакилларига нисбатан ҳурмат таъминла-ри, тинчликпарвар, инсонпарвар, дипло-матия ютуқларига таянган ҳолда амалга оши-ришларига ишончимиз қомил.

Сув барқарорлиги — долзарб масала

Сув — улугъ неъматлардан бири, энг му-ҳим ҳаёт манбаи. Халқимизда "Ер — ҳазина, сув — гавҳар", деган нақлга бежиз ўру бе-рилмайди. Денгиздан олганда ҳам сувни ис-роф қилмаслик ҳақида буюқларимизнинг чо-ровлари борки, ҳар биримизни сув манба-ларидан оқилона фойдаланиш ва уни асраш-га ундайди.

БМТнинг сўнгги уч йиллик ҳисоботлари туркумига назар солсак, дунё мамлакатлари ярмининг чўчүк сув тизимлари бузилгани қайд этилмоқда. Бир ёки бир нечта турдаги чўчүк сув экотизимлари, жумладан, дарёлар, қўллар ва сувли қатламлар камайиб, таназ-зулга юз тутмоқда. Дарё оқимлари сезилар-ли даражада камайди, ер усти сув хазала-ри йўқолиб бормоқда, атрофдаги сувлар то-бора ифлосланмоқда ва сувни бошқариш на-зоратдан чиқиб кетмоқда.

БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсад-ларидан олтинчиси чўчүк сув манбаларини ҳимоя қилиш ва тиклаш орқали "тоза сув ва санитария"ни таъминлашга қаратилган бўлиб, бу глобал микёсдаги ҳаракатга даъ-ват ҳамдир.

БМТ бўлим раҳбари Диана Копанский қайд этишича, сайёрамизда соғлом чўчүк сув хазалари ва ресурслари жадаллик билан қуриб бормоқда, бу озик-овқат хавфсизли-ги, иқлим ўзгариши ва биологик хилмахил-

лик учун жиддий муаммоларни келтириб чи-қармоқда...

Маълумотларга кўра, глобал иқлим ўзга-риши натижасида сўнгги 50 — 60 йил даво-мида Марказий Осиёда музликлар майдони тахминан 30 фоизга қисқарган. Прогнозлар-га кўра, 2050 йилга бориб чўчүк сув танқис-лиги минтақада ялли ички маҳсулотнинг 11 фоизга пасайишига олиб келиши мумкин. 90 та давлат, асосан, Африка, Марказий ва Жануби-Шарқий Осиёда бир нечта чўчүк сув экотизимлари деградацияни бошдан кечир-моқда. Ифлосланиш, тўғон қурилиши, ернинг ўзгариши ва иқлим ўзгариши натижасида чў-чүк сув экотизимлари таназзулга учраяпти. Иқлим ўзгариши ва ердан фойдаланиш таъ-сирида дарёлар оқими бутун дунё бўйлаб 402 хавзада камайди, бу 2000 йилдагидан беш баравар кўп деганидир.

Экспертларнинг қайд этишича, Ўзбекис-тон Марказий Осиёдаги энг кўп аҳолига эга

“Маълумотларга кўра, глобал иқлим ўзгариши натижасида сўнгги 50 — 60 йил давомида Марказий Осиёда музликлар майдони тахминан 30 фоизга қисқарган. Прогнозларга кўра, 2050 йилга бориб чўчүк сув танқислиги минтақада ялли ички маҳсулотнинг 11 фоизга пасайишига олиб келиши мумкин.”

мамлакат. Бугунги кунда, айниқса, қишлоқ жойларда сув танқислиги кескин сезилмоқ-да. ЖССТ ва ЮНИСЕФ маълумотларига кўра, қишлоқ аҳолисининг атиги 71 фоизи тоза ичимлик суви билан таъминланган, шаҳар-ларда бу кўрсаткич 89 фоизни ташкил эта-ди. Бундан ташқари, қишлоқлардаги маиший оқова сувларнинг атиги 32 фоизи тўғри то-заланган. Натижада ижтимоий тенгсизлик куч-айиб, атроф-муҳит ифлосланмоқда.

Сувнинг бундай ишлатилиши ва қурғоқчи-лик ортидан тоза ичимлик суви танқислиги жараёни яна тезлашиши мумкин. Бу эса оғир оқибатларга олиб келиши турган гап. БМТ ҳисоботларига кўра, сифатли ичимлик суви билан етарли таъминланмаганлик ва оқова сувлари тармоқларининг ишламаслиги оқиб-атида ҳар йили дунёда 780 минг киши дезин-терия ва холера (вабо)дан вафот этади. Бу сиёсий низолар, эпидемиялар ва зилзила-лар оқибатида ҳалок бўлганлар сонидан кўп дегани. ЮНИСЕФ маълумотларига кўра эса ҳар йили тоза ичимлик суви етишмаслиги оқибатида дунёда беш ёшдан кичик бўлган 361 минг нафар бола диареядан вафот этади.

Энг хавотирлиси, БМТнинг Жаҳон чўла-ниш ва қурғоқчиликка қарши кураш ташки-лотининг ўтган йилги баёнотида 2050 йилга бориб қурғоқчилик дунё аҳолисининг тўртдан уч қисмидан кўпрогига таъсир этиши мум-кинлиги маълум қилинди. Жаҳон табиий ре-сурслар институти (World Resources Institute) ва Британиянинг "Economist Intelligence Unit" ташкилоти эса 2040 йилга бориб сув тан-қислигига энг кўп учраши тахмин этилаётган 33 давлат номини эълон қилди. Улар ора-

сида Марказий Осиё мамлакатлари, хусу-сан, Ўзбекистон ҳам бор.

Бошқа манбаларда эса Марказий Осиё-нинг баланд тоғли ҳудудларидаги музликлар-нинг катта қисми аср охирига келиб эриши мумкинлиги башорат қилинмоқда. Олимлар-нинг бундай ҳулосага келишига музликлар майдони ҳар йили бир фоизга қисқараётга-ни сабаб сифатида кўрсатилган. Шу ўрин-да ҳақли савол туғилади: ҳақиқатан ҳам, 20 — 30 йилдан кейин минтақамизда ана шундай жиддий муаммо кузатиладими?

Жорий йилнинг 7 май кунни Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Сув ҳўжали-гида замонавий бошқарув тизимини жорий қилиш ва ривожлантиришнинг устувор йўналишларини белгилаш тўғрисида"ги Фармони қабул қилинди. Мазкур ҳужжатда "Ўзбекистон — 2030" стратегиясида белги-ланган устувор йўналишлар бўйича асосий мақсадли кўрсаткичларга эришишни таъмин-лаш, шунингдек, илгор хорижий тажрибала-рдан келиб чиқиб, сув ҳўжалигида замонавий бошқарувни жорий қилиш мақсадлари мужассамланган.

Президент барча манбалар бўйича ягона сув баланси ва давлат сув кадастрини таш-кил этиш учун Сув ҳўжалиги вазирлигини масўл қилиб белгиледи. Шу асосда сувдан ва сув ҳўжалиги объектларидан унумли фой-даланишнинг иқтисодий самарадорлигини оширишга қаратилган илмий изланишлар ташкил этишга эътибор қаратилмоқда. 2024 йил охиригача 570 минг гектарда сув таъминотини яхшилаш ва бетон қопламали каналлар улушини 39 фоизга етказиш бора-сида чора-тадбирлар белгиланган. Ичимлик суви инфратузилмасини яхшилашга ажрати-лаётган маблағларнинг самарасини аҳоли кундалик ҳаётида хис қилиши шартлиги таъкидланиб, ҳудудларда 2 минг километр тармоқ, 99 та сув иншооти ва 1 та оқова сув насос станциясини ишга тушириш режалаштирилган.

Миллатлараро тотувлик ва фаровонлик гарови

Айни пайтда 100 дан ортиқ мамлакатлар-да сув ресурсларини бошқариш бўйича етар-лича тажриба, натижа ва муваффақиятлар кўзга ташланаётгани йўқ. Жамият ва иқти-содиётнинг сувдан барқарор фойдаланишга бўлган рақобатбардош эҳтиёжларини муво-

“Маълумотларга кўра, глобал иқлим ўзгариши натижасида сўнгги 50 — 60 йил давомида Марказий Осиёда музликлар майдони тахминан 30 фоизга қисқарган. Прогнозларга кўра, 2050 йилга бориб чўчүк сув танқислиги минтақада ялли ички маҳсулотнинг 11 фоизга пасайишига олиб келиши мумкин.”

занатлаш 2030 йилга бориб барча соҳада, барча даражада ва барча мамлакатда сув ресурсларининг интеграциялашган бошқару-ви (IWRM)ни жорий этишни талаб қилади. 47 та давлат "IWRM"ни бутунлай ёки деярли тўлиқ амалда қўллаган, 63 та давлат бу жа-раёни тезлаштириши ҳоиз, 73 та давлат эса жорий қилиш учун фақат чекланган им-кониятларга эга. Маълумотларга кўра, ҳозирги тараққиёт суръати билан дунё фа-қат 2049 йилга бориб сувни барқарор бошқаришга эришади.

Тарихдан "Ахиллес товони" деган атама мавжуд ва у "заиф нуқта" деган маънони амаллатади. Марказий Осиё давлатлари учун сув муаммоси "Ахиллес товони"га ўхшати-лади. Ҳа, сув муаммоси минтақада заиф ну-қта бўлиб қолаётгани айнаи ҳақиқат.

Евроосиё Тараққиёт банки эълон қилган ҳисоботга кўра, Марказий Осиё беш йил ичи-да 5 — 12 куб метрлик сурункали сув тақ-қиллигига дучор бўлади, минтақадаги қишлоқ ҳўжалиги, саноат ва энергетика инқироз ҳолатига тушиб қолади. Банк экспертлари-нинг фикрича озик-овқат, сув ва электр қуввати таққилилиги аҳолининг қишлоқлардан шаҳарларга ва минтақадан ташқарига

Минтақавий конференция барқарор ривожланиш йўлида мавжуд хавфларни барта-раф этишда катта қадам. Ўзбекистон бу жараёнларнинг маркази, ҳаракатлантирувчи кучи бўлиб майдонга чиқаётгани эса қувонарлидир. Келгусида конференция ҳулосалари ва натижалари асосида жамиятларнинг эҳтиёжлари ва қўлмалларига мос ўзгаришлар амалга оширилади. Жамиятга залварли сиёсий салоҳият билан қадам қўяётган ёшлар иштирокида бу борадаги ислохотлар янгича оқимда кечади. Зеро, энг яхши намуна ва модель, бу — ёшлар кучи!

оммавий кўчиб кетишига сабаб бўлади.

Марказий Осиёда ҳар бир кишига йилга ўртача 6 минг кубометр сув тўғри келади. Бу ҳали 1-1,5 минг куб метр бўлган баъзи Африка мамлакатларидаги каби ҳалоқатли эмас. Бундан ташқари, Ўзбекистон сувдан фойдаланишнинг ярмини, Туркманистон эса ҳатто тўртдан уч қисмини хориждан ола-ди. Минтақанинг барча халқларида "Сув ту-гаса, ер тугайди", деган мақол бежиз ай-тилмаган. Сув фаровонлик ва тинчлик учун ҳам муҳим ресурсдир. Сув хавфсизлиги ва тенгликни ўрнатиш ҳамда қўллаб-қувватлаш глобал фаровонлик ва тинчликка асос бўла-ди. Бу муносабатлар тескари йўналишда ҳам ишлаши мумкин: қашшоқлик ва тенгсизлик, ижтимоий кескинлик ва можаролар ҳали ҳам хавфсизлигини йўқлигини янада кучайтири-ши мумкин. Сувни барқарор бошқариш фа-ровонлик ва тинчлик ўртасидаги мураккаб ва узвий боғлиқликларга қаратилган.

Сув барқарорлиги мана шундай исбот талаб қилмайдиган долзарб масалага айлан-ган ҳозирги вазиятда барқарор сув ҳаракати парадигмасини ўзгартиришга қарата ўткази-лаётган минтақавий конференция кўп томон-лама мулоқот асосида ижобий натижаларга эришиш, умумий тараққиёт учун шарт-ша-роитлар яратиш бўйича амалий ечимлар ишлаб чиқишда айни мўддаодир. Пировар-дида Марказий Осиёни фаровон, гуллаб-яш-наган минтақага айлантиришдек эзгу мақ-садлар ўз аксини топганлиги билан аҳамиятли. Зеро, конференцияда Европа Иттифоқига аъзо давлатлар элчилари, Бир-лашган Миллатлар Ташкилоти ва Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти вакиллари, шу-нингдек, ЕХТнинг Марказий Осиё ва Ўзбе-кистондаги вакиллари ҳам иштирок этади.

Пойтахтимизда режалаштирилган мазкур анжуманда Европа Иттифоқи ва Марказий Осиёдан сув масалалари бўйича бир қатор мутахассисларнинг нутқ сўзлашлари ва ин-соният олдида турган долзарб муаммолар ечимига бағишланган таҳлил ва тавсиялар билан чиқиш қилишлари ўрин олганлиги, аҳамиятлидир.

Тарихий конференцияда Ўзбекистон, Туркманистон, Тожикистон, Қозоғистон ва Қирғизистоннинг соҳа мутасаддилари ишти-рок этаётгани минтақавий шерикликдаги иш-ларни амалга оширишга катта суръат ба-ғишлайди. Сув ресурслари билан боғлиқ танқисликлар, ер деградацияси, биохилма-хиллиқнинг камайиши ва бошқа жиддий иқлим ўзгаришлари оқибатларини юмшатиш, енгиб ўтиш ва минтақада ижтимоий-иқтисо-дий вазиятни яхшилаш, мамлакатлар ман-фаатларини ҳисобга олган сув ва экология билан боғлиқ муаммоларни ҳал этиш учун сай-й-ҳаракатларни бирлаштиришда муҳим омил бўлади. Марказий Осиёнинг ёш етак-чилари учун сув билан боғлиқ муаммолар бўйича ўз нуктаи назарларини билдириш учун платформа бўлиб хизмат қилади ва қўллаб соҳаларда ҳамкорлик ва фикр алмашишга ёрдам беради.

Конференция бир нечта интерфаол се-минарларни ўз ичига олади, улар давомида иштирокчилар сувдан фойдаланиш сама-радорлиги, тежамкорлик ва сув дипломатияси каби ўзаро манфаатли мавзуларни муҳока-ма қилади. Обиҳаёт барқарорлигига эришиш, ҳудудларда инновацион ечимлар қўлашни кенгайтириш, "яшил" иқтисодиётни ривож-лантириш, илмий-амалий тадқиқотлар олиб бориш ва бошқа масалаларда муҳим та-қиллар илгари сурилади. Марказий Осиё-нинг сув соҳасидаги ҳаётини муҳим масала-ларга ва муаммоларига халқаро ҳамжамият эътиборини қаратиши эришилади. Глобал иқлим ўзгаришлари оқибатида вужудга ке-лаётган янги хавф ва таҳдидлар шарафотида бундай минтақавий ҳамкорлиқнинг аҳамияти катта.

Шунингдек, сув ва бошқа табиий ресурс-лардан тежаб-тергаб фойдаланиш мадания-тини шакллантириш, ёшлар билан ишлашни минтақавий даражада ташкил этиш келгуси-да экотизимлар таназзули янада кучайиши-нинг олдини олиш, сув ислохотлари асоси-ни мустаҳкамлашда бирдамлик таъминлана-ди. Зотан, ўзаро ҳамжиҳатлик БМТ Барқа-рор ривожланиш мақсадларига эришишининг ягона йўлидир.

Шерзод МУСТАФОҚУЛОВ,
Халқаро Нордик университети ректори, профессор.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 1042. 12 818 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Ғўсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоиси келишилган нарҳда.

Газетани ҳақиқати маълумотларини оқиб олдиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-259-74-51; қопилхона 71-259-74-53;
эълонлар 71-259-74-45.

Тахририятга келган қўёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газетанинг тақризи берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жаобгар.

Газета тахририят компьютер марказида термал ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили:
Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 21.15 Топширилди — 00.10 1 2 3 4 5 6

Халқ сўзи

Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенати Кенгаши